

אלע מיר האָבן רעכט

YAI
Seeing beyond disability

אלע מענטשן האָבן רעכט.

דו האָסט דאָס רעכט צו לעבן אַ גוט לעבן לויט וואָס
איז וויכטיק פאַר דיר.
דאָס ביכל וועט דערקלערן דינע רעכט.

וואָס זענען רעכט?

רעכט זענען אונדזערע פֿרייהייטן. רעכט לאַזן אונדז:

- < זיין זיכער
- < לעבן פֿריי
- < טרעפן ברירות
- < ווערן באַהאַנדלט גערעכט

אונדזערע רעכט ווערן געשיצט דורך:

- < די געזעצן
- < די רעגירונג
- < די געריכטן

מיר אלע דארפן רעספעקטירן יעדערנס רעכט.

דער "אמעריקאנערס מיט דיסאָביליטיז אַקט" (אַד"אַ) איז דער געזעץ וואָס האַלט צוריק אומגערעכטע באַהאַנדלונג פֿון מענטשן מיט בעיות אין די פֿאַראַייניקטע שטאַטן.

דער געזעץ שיצט די רעכט צו אַרבעטן, גיין אין שול, ניצן בנינים, טראַנספּאָרט, און מער.

די פֿאַראַייניקטע פֿעלקער האָבן געשריבן די אַלגעמיינע דעקלאַראַציע פֿון מענטשלעכע רעכט. מענטשלעכע רעכט זאָגן אַז יעדער מוז ווערן באַהאַנדלט גוט, קיין ענלעך:

- דיין סעקסואַליטעט
- דיין בעיה
- פֿון וואָנען דו ביסט
- וואָסערע שפּראַך דו רעדסט
- די פֿאַרב פֿון דיין הויט
- דיין קולטור אָדער רעליגיע
- דיין מין

דיין רעכט צו ברירה

דו האָסט דאָס רעכט:

- < פרובירן נייע זאַכן
- < לערנען וואָס דו לייקסט און וואָס נישט
- < זאָגן וואָס דו ווילסט און געהערט ווערן
- < טרעפן דינע אייגענע באַשלוסן
- < באַקומען הילף צו פֿאַרשטיין דינע ברירות
- < מאַכן טעות און לערנען פֿון זיי
- < ענדערן דיין מיינונג

דיין רעכט צו זיכערקייט

דו האסט דאס רעכט:

- < רופן 911 אין א נוד
- < גיין צו די פאליציי פאר הילף
- < לערנען וועגן פייער זיכערקייט
- < לערנען וועגן נודס, ווי סטרומאפס
- < לערנען וועגן זיכערקייט אין שטוב, ווי קיר זיכערקייט
- < לערנען וועגן קהילה זיכערקייט, ווי פארקער רעגלעס

דו זאלסט:

- < רופן 911 אין א נוד
- < פאלגן אוואקואציע פראצעדורעס אין א נוד
- < פאלגן זיכערקייט רעגלעס אין שטוב
- < פאלגן קהילה זיכערקייט רעגלעס, ווי פארקער ליכט

דין רעכט צו

א היים

דו האסט דאס רעכט:

- < זאגן ווי דו ווילסט וווינען
- < זאגן מיט וועמען דו ווילסט וווינען
- < פֿילן זיך זיכער אין דין היים
- < שיטן דין היים ווי דו לייקסט
- < פֿארמאכן דין טיר ווען דו ווילסט זיין אליין
- < ווערן באהאנדלט פֿריינדלעך אין דין היים
- < האבן שליסלען צו דין היים
- < האבן א קאפּיע פֿון דין ליזינג
- < האבן געסט
- < קומען און גיין ווי דו ווילסט

דו זאלסט:

- < קלייבן א פלאץ וואָס
דו קענסט זיך
ערלויבן
- < זיין א גוטער שכן
- < רעספעקטירן
אַנדערע'ס
פּריוואַטקייט

דיין רעכט צו פריוואַטקייט

דו האָסט דאָס רעכט:

- < אַ פריוואַט פּלאַץ
- < פריוואַט שמועסן
- < פריוואַטקייט פֿון דיין אינפֿאָרמאַציע
- < פֿאַרשטיין וואָס ווערט געשריבן וועגן דיר

דו זאָלסט:

- < רעספעקטירן אַנדערע'ס פריוואַטקייט

דיין רעכט פֿון פֿרייהייט פֿון באַהאַנדלונג

דו האָסט דאָס רעכט:

- < זיין פֿריי פֿון ווערבאַלע און פֿיזישע באַהאַנדלונג
- < לערנען וועגן באַהאַנדלונג און ווי צו באַקומען הילף
- < באַקומען דיִינע באַדערפענישן, נישט ווערן פֿאַרנאַכלעזט
- < האָבן דיין אייגענע מיינונג און זיין נישט מסכים מיט אַנדערע
- < ווערן באַהאַנדלט פֿריינדלעך, אַפֿילו ווען דו ביסט נישט מסכים

דו זאָלסט:

- < זיין רעספּעקטפֿול צו אַנדערע
- < זאָגן "ניין" צו זאַכן וואָס מאַכן דיר פֿילן אומבאַקוועם
- < זאָגן "ניין" צו זאַכן וואָס קענען שאַטן דיר אָדער אַנדערע
- < דערציילן מענטשן וואָס דו טראָוסט אויב עמעצער איז רוד אָדער אומרעספּעקטפֿול

דיין רעכט צו סעקסואַליטעט

דו האָסט דאָס רעכט:

- < האָבן באַציונגען מיט מענטשן וואָס דו לייקסט
- < לערנען וועגן סעקס
- < דיין גענדער אידענטיטעט
- < דיין סעקסואַלע אַריענטירונג
- < האָבן סעקס אויב דו ווילסט
- < האָבן אַ משפּחה

דו זאָלסט:

- < רעספעקטירן אַנדערע'ס גרענעצן
- < האָבן באַציונגען פאַסיק פאַר דיין עלטער
- < רעספעקטירן פריוואַטקייט און פערזענלעכן פלאַץ
- < הערן און רעספעקטירן ווען עמעצער זאָגט "ניין"
- < זאָגן "ניין" אויב דו מוגסט נישט עפעס

הילף צו שטיצן דיינע רעכט

אויב דו פֿילסט אַז דיינע רעכט ווערן נישט רעספעקטירט,
רעד מיט עמעצעם וואָס דו טראָוסט, ווי אַ פֿריינד, אַ משפּחה
מיטגליד, אָדער אַ סאָציאַל אַרבעטער.

דיין רעכט צו זעלבשטענדיקייט

דו האָסט דאָס רעכט:

- < לעבן אַ זעלבשטענדיקן לעבן
- < באַקומען הילף וואָס לאָזט דיר זײַן זעלבשטענדיק
- < באַשליסן ווי דו ווילסט באַקומען הילף
- < לערנען צו טאָן זאַכן אליין, ווי רייניקן, וואַשן, קאַכן און איינקויפֿן
- < פלאַנען אַפּווינטמאַנץ, אַקטיוויטעטן וואָס דו געפֿעלסט, און טרעפֿן מענטשן
- < פֿאַרטרעטן זיך אליין
- < פֿאַרטרעטן אלץ וואָס דיר איז וויכטיק, ווי די סבֿיבֿה, חיות, אָדער אַנדערע זאַכן
- < האָבן שפּאַס מיט דיַינע האַביעס צוזאַמען מיט אַנדערע

דיין רעכט צו טעכנאָלאָגיע

דו האָסט דאָס רעכט צו לערנען ווי צו ניצן:

- < קאָמפּיוטער
- < לאַפּטאָפּ אָדער טאַבלעט
- < טעלעפֿאָן
- < קלוגטעלעפֿאָן (סמאַרטפֿאָן)
- < קלוגזייגער (סמאַרטוואַטש)
- < אַלעקסאַ
- < קלוג-טעלעוויזאָר (סמאַרט-טי-ווי)

דו האָסט דאָס רעכט צו ניצן טעכנאָלאָגיע צו:

- < פֿאַרבינדן זיך מיט מענטשן, צום ביישפּיל דורך טעקסטן אָדער טעלעפֿאָנירן
- < לערנען וועגן דיִינע אינטערעסן דורך זוכן אויף אינטערנעט
- < לערנען וועגן זיכערקייט אויף אינטערנעט
- < האָבן שפּאַס, צום ביישפּיל הערן מוזיק, שפּילן שפּילן אָדער קוקן פֿילמען
- < קאָמוניקירן, צום ביישפּיל מיט אַ רעד־טאַבלעט
- < זײַן זעלבשטענדיק, צום ביישפּיל ניצן טראַנספֿאָרט אָפּס און מאַפעס אויף דיִין טעלעפֿאָן

דו זאָלסט:

- < זײַן רעספּעקטפֿול צו אַנדערע אויף אינטערנעט
- < דערציילן וועגן אומזיכערע אָדער ניט־לייבעדיקע אַנליין פֿאַרהאַלטונגען
- < זאָרגן פֿאַר דיִינע מכשירים
- < בעטן הילף ווען דו דאַרפסט

דיין רעכט צו דיין געלט

דו האסט דאס רעכט:

- < טראגן דיין געלט און האָבן אַ באַרעטעלע
- < קלייבן ווי צו אויסגעבן דיין געלט
- < לערנען וועגן בודזשעטירונג
- < האָבן אַ באַנק חשבון און אַ באַנק קאַרטל
- < באַקומען הילף מיט פֿאַרוואַלטן דיין געלט

דו זאָלסט:

- < צאָלן דיײַנע רעכנונגען
- < האַלטן דיין געלט אין אַ זיכער אָרט
- < צאָלן דיײַנע שולדן

דיין רעכט צו בילדונג

דו האָסט דאָס רעכט:

- < גיין אין שול מיט אלעמען
- < זיין אין אַ קלאַסציע מיט אלע אַנדערע תלמידים
- < באַקומען די הילף וואָס דו דאַרפסט צו לערנען
- < האָבן די טעכנאָלאָגיע וואָס דו דאַרפסט צו לערנען און קאָמוניקירן
- < באַזוכן העכערע בילדונג און קאַלעג

דיין רעכט צו אַרבעט

פילע מענטשן מיט בעיות האָבן נישט קיין אַרבעט.
עס איז שווער פאַר מענטשן מיט בעיות צו געפינען אַרבעט.
דו האָסט דאָס רעכט:

- < זיין אַ טייל פֿון בערוּפֿס־פּראָגראַמען
- < פּריוויליקן
- < זוכן אַן אַרבעט וואָס דו געפֿעלסט
- < באַקומען הילף צו געפינען אַרבעט
- < לערנען די סקילס וואָס דו דאַרפסט פאַר דיין אַרבעט
- < באַקומען באַצאָלט פאַר דיין אַרבעט

דיין רעכט צו זיין אַ טייל פֿון דיין קהילה

דו האָסט דאָס רעכט:

- < גיין אין יעדער אָרט אין דיין קהילה
- < צייט פאַרברענגען מיט מענטשן וואָס דו לייקסט
- < אָנטייל נעמען אין דיין קהילה
- < באַקומען שטיצע פֿון דיין קהילה
- < העלפֿן אַנדערע אין דיין קהילה
- < ווערן רעספעקטירט פֿאַר די ווערט וואָס דו ברענגסט צו דיין קהילה

דו זאָלסט:

- < רעספעקטירן אַנדערע אין דיין קהילה

דיין רעכט צו קולטור און רעליגיע

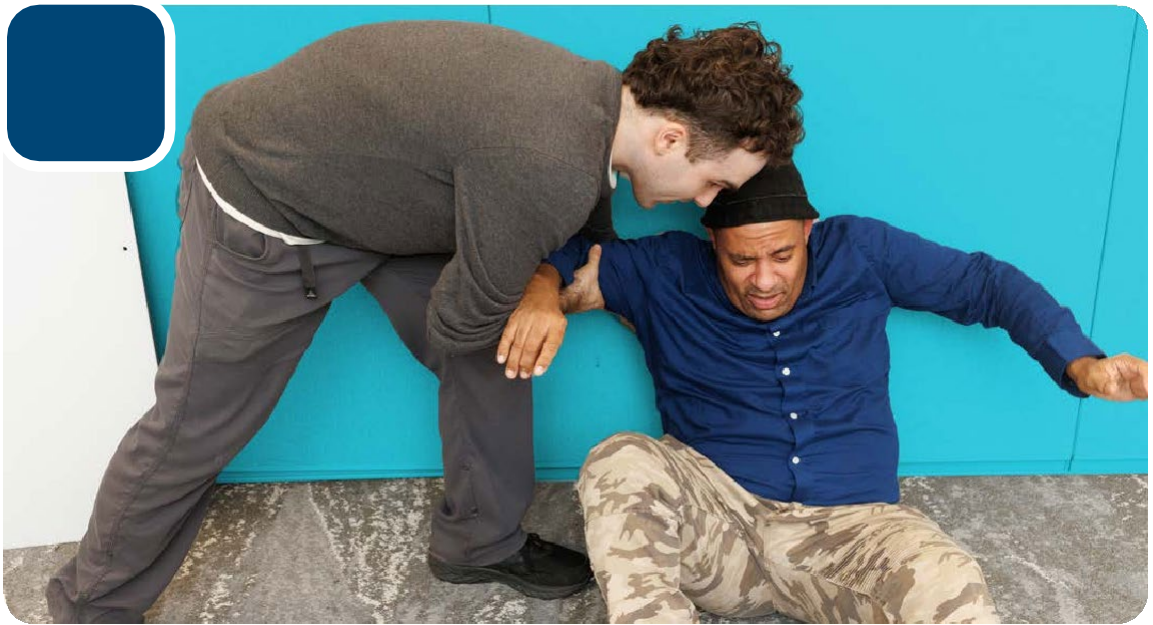
דו האָסט דאָס רעכט:

- < דיין אייגענע קולטור
- < פֿייערן דייענע ימים־טובים
- < קלייבן דיין אייגענע רעליגיע
- < גיין צו אַ קירך, שול, מאָסק, אַדער אַן אַנדער בית־תפילה וואָס דו לייקסט
- < קלייבן נישט צו האָבן קיין רעליגיע

דו זאָלסט:

- < רעספעקטירן אַנדערע גלויבן און קולטורן
- < פֿאָלגן די מנהגים ווען דו נעמסט אָנטייל אין אַ רעליגיעזער באַדינונג

נאָטפֿעל הילף

רופט 911 אין ערנסטע נויפאלן.

אויב דו פֿילסט זיך אָפּגעשניטן און דאַרפסט רעדן, רופט:

נאַציאָנאַלער גייסט־געזונט הייסע ליניע: 866.903.3787 <

זעלבסטמאָרד פֿאַרהיטונג ליניע: 988 <

אָדער טעקסט די ניו־יאָרק קריזיס ליניע: 741.741 <

אויב מען באַהאַנדלט דיך שלעכט מיט ווערטער אָדער טאַט, קאַנטאַקטירט:

נאַציאָנאַלער היימישע געוואָלד הייסע ליניע: 800.799.7233 <

פֿאַמיליע יוסטיץ צענטער: 800.621.4673 <

**צו מעלדן שלעכטע באַהאַנדלונג פֿון אַ סערוויס געבער אָדער אַרבעטער
אין ניו־יאָרק שטאַט, רופט:**

יוסטיץ צענטער: 855.373.2122 <

**פֿאַר נויפאל פֿראַפֿאַרעדנעס ווי סטראָם־אָפּפאלן אָדער פֿלאַטן, באַזוכט די
וועבזײַטן:**

www.ready.gov <

www.nyc.gov/assets/em/downloads/pdf/
myemergencyplan_english.pdf <

שטיצע סערוויסעס

רעגירונגס סערוויסעס באַטן הילף מיט עסן, געלט, וווינונג, אַרבעט און מער.

< פֿאַר סערוויסעס אין ניו-יאָרק שטאַט, רופֿט 211 אָדער באַזוכט דעם
וועבזײַטל: www.ny.gov/services

< פֿאַר סערוויסעס אין ניו-יאָרק סיטי, רופֿט 311 אָדער באַזוכט דעם
וועבזײַטל: www.nyc.gov/accessnyc

עפנטלעכע ביבליאָטעקן באַטן ביכער, פֿרייע קורסן און שפּאַסיקע געשעענישן.

< געפֿינט אַ ביבליאָטעק אין דיין געגנט אין ניו-יאָרק שטאַט אויף דעם
וועבזײַטל: www.nysl.nysed.gov/libdev/libs/publibs/1pls.htm

ניו-יאָרק שטאַט שטיצע סערוויסעס:

< דער יוסטיץ צענטער פֿאַר די שוץ פֿון מענטשן מיט ספּעציעלע באַדערפֿענישן

< רעדט מיט אַ דיסאַביליטי נאַוויגאַטאָר

• טעלעפֿאָן: 800.624.4143

• בליצפֿאָסט: infoassistance@justicecenter.ny.gov

• וועבזײַטל: www.justicecenter.ny.gov/disability-resources

דיסאַביליטי שטיצונג סערוויסעס אין ניו-יאָרק סיטי
< INCLUDE NYC (שטיצט מענטשן אונטער 27 יאָר)

- וועבזייטל: www.includenyc.org
- טעלעפאָן: 212.677.4660
- טעקסט: 646.693.3175
- בליצפאסט: info@includenyc.org

פאַר פראגן וועגן סעקסואליטעט, סעקסועלע געזונטהייט און גענדער
אידענטיטעט:

< פראיעקט SHAIN פון פלאַנד פערענטהוד באַטן אינפֿאַרמאַציע און
שטיצע פאר מענטשן מיט אנטוויקלונג דיסאַביליטיס.

- וועבזייטל: www.plannedparenthood.org/planned-parenthood-greater-new-york/learn/community-programs/project-shine
- צו מאַכן אַן אַפּוינטמענט, רופֿט: 1.800.230.7526

סערוויסעס פֿאַר מענטשן מיט אַנטוויקלונג דיסאַביליטיס

אין ניו-יאָרק שטאַט קענט איר באַקומען שטיצע פֿון דער רעגירונגס
אָגענטור OPWDD
(אַפֿיס פֿאַר מענטשן מיט אַנטוויקלונג דיסאַביליטיס).

זיי באַטן:

- < שטיצע צו וווינען מיט דיין משפּחה
- < הילף צו וווינען אליין אין דער קהילה
- < אַסיסטאַנץ צו געפֿינען אַ באַצאָלטע אַרבעט אָדער פּריוויליקע אַרבעט
- < שטיצע פֿאַר דיַנע טעגלעכע לעבן אַקטיוויטעטן
- < פֿאַרבינדונג צו קלינישע אָדער טעראַפּיוטישע שטיצע

ווידעאָס צו לערנען מער:

< www.opwdd.ny.gov/access-supports/front-door-videos

OPWDD/SANYS רעכט, פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט און אַדוואָקאַטע ביכל:

< www.opwdd.ny.gov/access-supports/opwddsanys-rights-responsibilities-advocacy-booklet

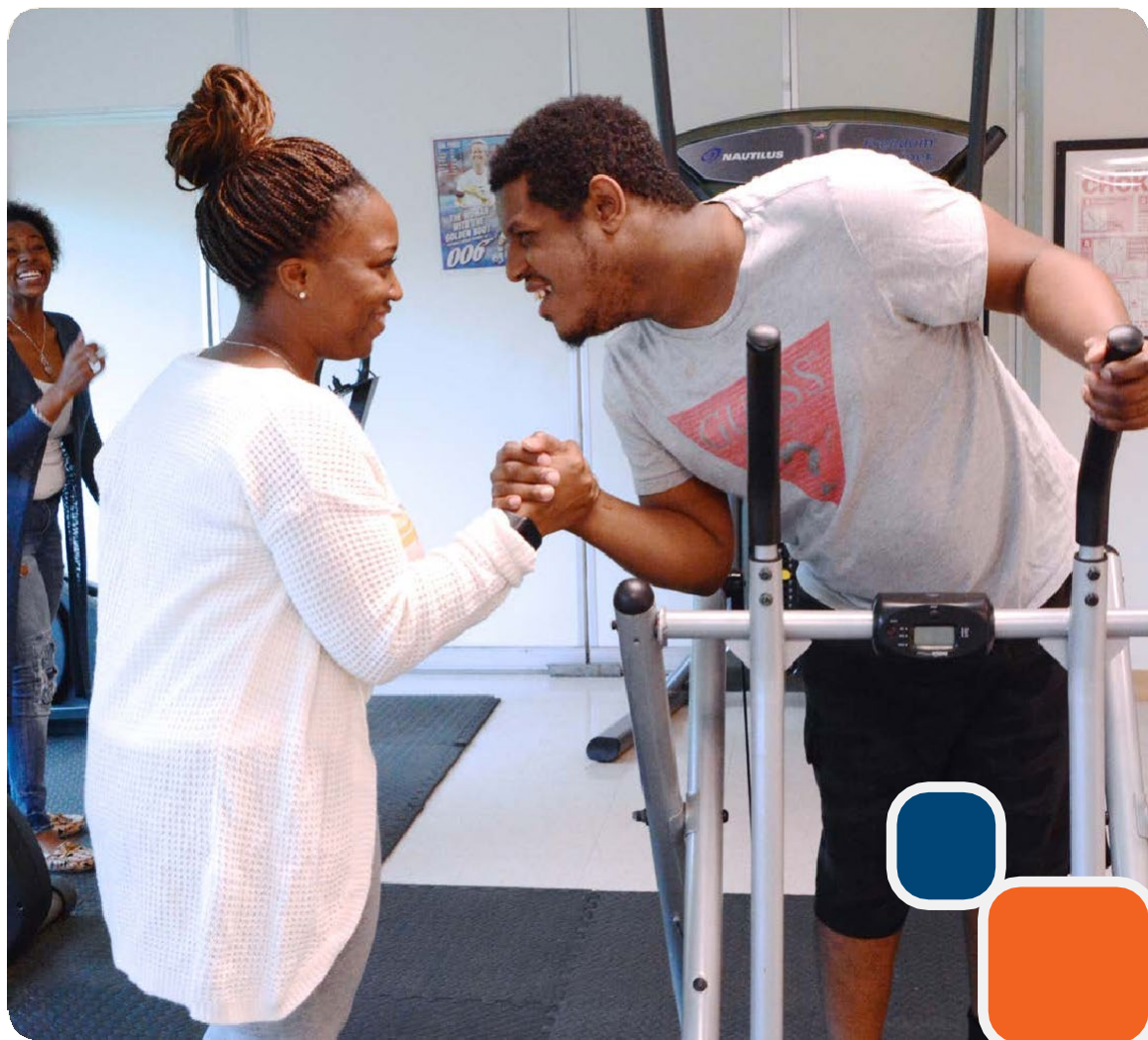
קאָנטאַקט:

- וועבזייטל: www.opwdd.ny.gov
- בליצפּאָסט: info@opwdd.ny.gov
- טעלעפֿאָן: 866.946.9733

זעלף-דירעקציע

< זעלף-דירעקציע לאָזט איר באַשליסן ווער שטיצט אייך. צו לערנען מער,
באַזוכט דעם וועבזייטל:

www.opwdd.ny.gov/types-services/self-direction

אונטערשטיצטע באַשלוס-פֿאַרנעם

< אונטערשטיצטע באַשלוס-פֿאַרנעם העלפֿט מענטשן טרעפֿן זייערע אייגענע לעבן באַשלוסן.

דער אַלטערנאַטיוו צו גאַרדיאַנשיפּ שיצט דיין לעגאַלע קאַפּאַציטעט.

• וועבזײַטל: www.sdmny.org

• בליצפּאָסט: sdmny.info@gmail.com

אדוואָקאַטע

< צו פֿאַרטרעטן די רעכט פֿון מענטשן מיט אַנטוויקלונג דיסאַביליטיס, שליסט זיך איין אין דער

זעלף־אדוואָקאַטע אַסאָסיאַציע פֿון ניו־יאָרק שטאַט. (SANYS)

• וועבזײַטל: www.sanys.org

• טעלעפֿאָן: 518.382.1454

קהל-רעסורסן:

באזירט אויף דיין אידענטיטעט, די פאלגענדע רעסורסן קענען זיין נוצלעך. אויך, מקומי גלויבן-באזירטע אדער קולטורעלע ארגאניזאציעס קענען האבן נאך רעסורסן.

נאציאנאלע שווארצע דיסאַביליטי קאָאָלישאַן (NBDC)

< NBDC פּריאָריטיזירט שווארצע בעלי-מומים' לעבנס אין אלע ספּערעס.

• וועבזייטל: www.blackdisability.org

• בליצפאָסט: info@blackdisability.org

די כינעזיש-אַמעריקאַנישע פּלאַנירונג ראט (CPC)

< שטאַרקט כינעזיש-אַמעריקאַנישע, אימיגראַנט, און נידעריק-איינקומען קהילות.

• וועבזייטל: www.cpc-nyc.org/about-us

• טעלעפאָן: 212.941.0920

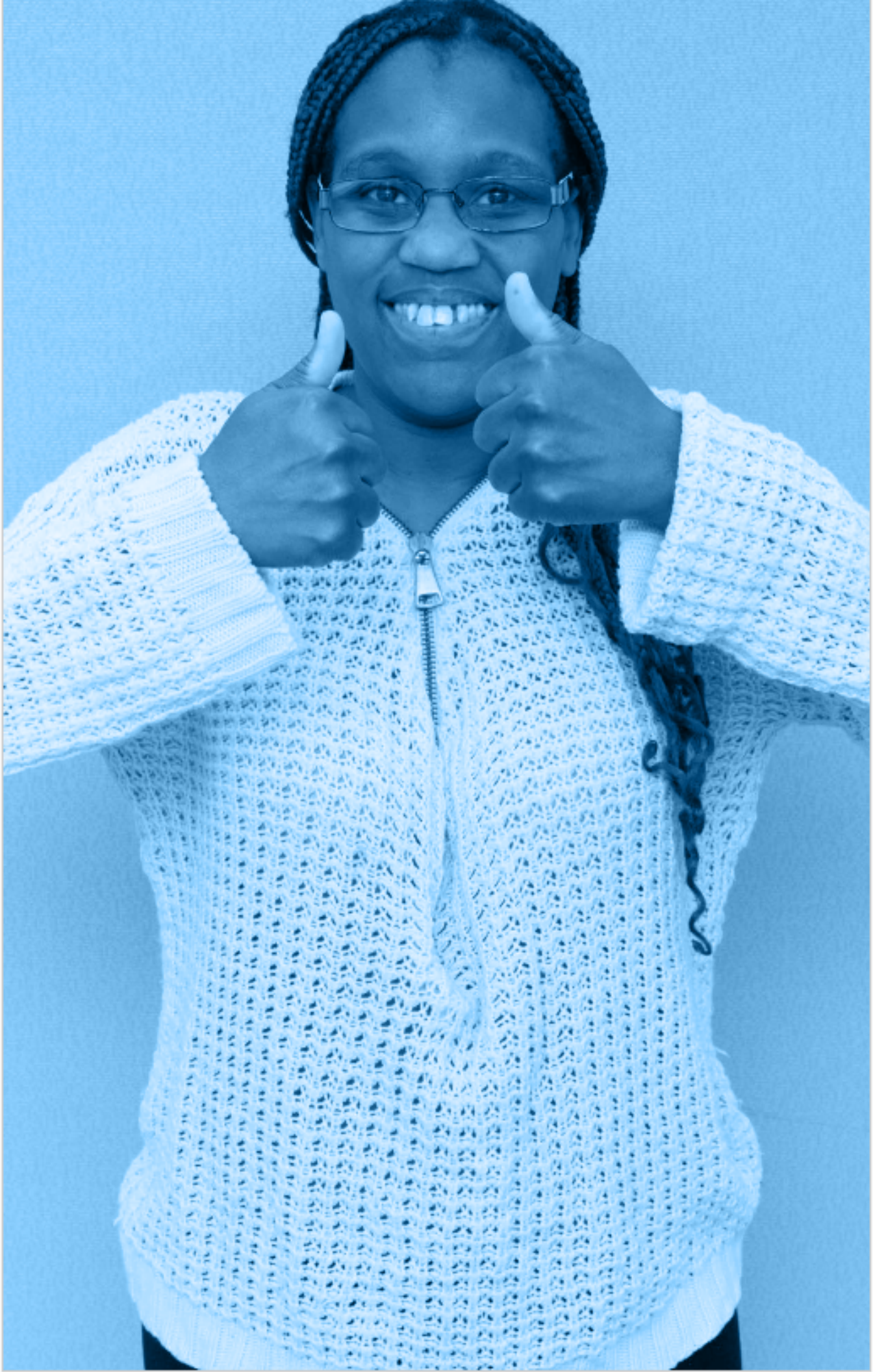
• בליצפאָסט: info@cpc-nyc.org

די היספּאַניק פּעדעראַציע

< נעצוואַרק פון לאקאלע ארגאניזאציעס וואס שטיצן לאטינא קהילות איבער די פאראייניגטע שטאטן.

• וועבזייטל: www.hispanicfederation.org/agencies

• טעלעפאָן: 866.432.9832

Seeing beyond disability.

www.yai.org

דאָס פראָיעקט איז געווען שטיצט, טיילווייז, דורך גראַנט נומער 2301NYSCDD פֿון דער אמעריקאַנער אַדמיניסטראַציע פֿאַר קהילה לעבן, (ACL) דעפֿאַרטמענט פֿון געזונטהייט און מענטשלעכע סערוויסעס, וואָשינגטאָן די.סי. 2021, דורך דעם ניו־יאָרק שטאַט ראַט אויף אַנטוויקלונג דיסאַביליטיס. (NYS CDD) גראַנט־באַקומערס וואָס אַנטיילן אין פראָיעקטן מיט רעגירונגס שטיצע ווערן מוטיק געמאַכט פֿרײַ אויסדריקן זייערע פֿינדונגען און קאַנקלוזיעס. די מיינונגען אָדער פֿאַרשטעלונגען דאַרפֿן נישט דעריבער רעפֿרעזענטירן די אפיציעלע פּאָליטיק פֿון ACL אָדער די מיינונגען, ינטערפּרעטאַציע אָדער פּאָליטיק פֿון NYS CDD.